

НАРОДНИЙ ВОКАЛЬНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ «КАРПАТИ» – ПЕРШИЙ ВИКОНАВЕЦЬ «ЧЕРВОНОЇ РУТИ» В.ІВАСЮКА

У статті висвітлюється творча та концертна діяльність народного вокально-інструментального ансамблю «Карпати», який був першим виконавцем пісні В.Івасюка «Червона рута». Подається інформація про минулих та теперішніх керівників колективу.

Ключові слова: Буковина, Чернівці, ВІА «Карпати», В.Івасюк, естрадна пісня, сучасна музика.

Колись Чернівці були справжньою мистецькою, пісенною Меккою України «Марічка» Степана Сабадаша і «Черемшина» Василя Михайлюка, вивели українську пісню на широкий простір. Країна співала, мугикала, насвистувала «Відлуння твоїх кроків», «Водограй», «Мила моя», «Червона рута» та інші чудові твори Володимира Івасюка. Минули роки, але ті, хто вперше так високо підняв сучасну українську пісню, розповівши про чарівний карпатський край, залишаться навіки у славному її літописі.

Різні аспекти становлення і розвитку вітчизняного естрадного мистецтва, а також питання сприйняття слухачами сучасної естрадної музики розглянуто в працях А.Вересня, Б.Бриліна, О.Войтовича, І.Ляшенка, М.Маслій, С.Мальцева, О.Перепелиці, Ю.Саульського, О.Сохора та інших авторів. Проте, проблема жанрово-стильової специфіки української естрадної музики залишається майже не розробленою з наукової точки зору. Основне джерело інформації – це окремі публікації з цієї тематики в сучасних газетах, музичних журналах.

Заслуговує уваги дослідження естрадно-пісенного мистецтва в Україні, проведене кандидатом педагогічних наук О.Сапожнік, яка у своїх працях охарактеризувала більшість напрямків та провела ґрунтовний аналіз становлення й розвитку естрадної музики в Україні в історичному аспекті.

У статті поставлена **мета** – висвітлити та проаналізувати творчу і концертну діяльність народного вокально-інструментального ансамблю «Карпати» Центрального Палацу культури м. Чернівці. Серед завдань – відтворити етапи створення колективу, його першого репертуару, до якого, в свій час, ввійшла пісня В.Івасюка «Червона рута»; подати інформацію про перших та теперішніх керівників колективу, що були сподвижниками важливої справи зародження естрадно-пісенного жанру і досі є активними популяризаторами естрадної пісні В.Івасюка.

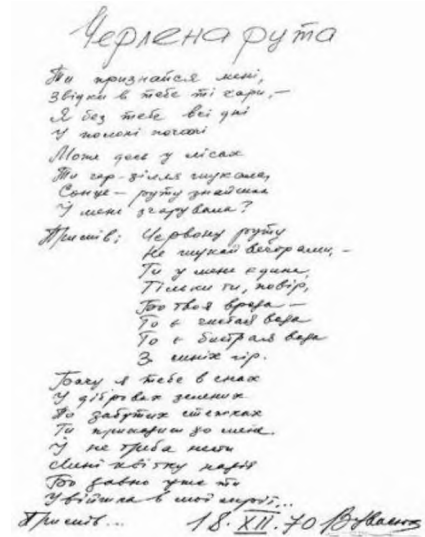
Вокально-інструментальний ансамбль «Карпати» – один з найпопулярніших ансамблів тих часів, був створений в 1967 році Валерієм Громцевим – надзвичайно талановитою людиною. Музикант, аранжувальник, студент Чернівецького музичного училища (слава тутешнього музичного училища гриміла по усіх усюдах), він зібрав навколо себе таких же молодих, талановитих, творчих особистостей. З початку до складу входили поет Микола Бучко, Віктор Обдуленко (тодішній директор будинку культури), музикант Євген Тарнавський. Репертуар складався, в основному з пісень, які писав Громцев на вірші Миколи Бучка: «Дивоцвіт», «На Івана Купала», «Вже дощі зупинились», «Чекання» та інші. Їх тоді співали по всьому західному регіону України. Микола Бучко розповідав: «Тоді мені дуже подобалося писати українські тексти до популярних зарубіжних пісень» [1, с. 33]. А.Громцеву якраз і хотілося української пісні. Тому двоє митців легко знайшли спільну мову. То був чудовий творчий тандем.

В цьому ж році, у 1967 році до складу ансамблю приєдналася студентка першого курсу музичного училища Світлана Юрченко. Вона згадує, що коли лише вступила до Музичного училища, співала в хорі. Її почув В.Громцев і запропонував співати в ансамблі. Пройшла прослуховування і почалися репетиції. Репетирували зазвичай у Будинку текстильників, іноді на сцені Шепетівки. Фінансування ансамблю, лежало на плечах самих музикантів. Все робили самі: купували нехитру апаратуру, шили концертне вбрання. Безумовно, тодішній реманент був далеким від досконалості. Та молоді музиканти раділи й тому, що мали. Виступали у маленьких містечках, сільських клубах, часто їздили до Молдавії. Працювали із задоволенням, викладалися вповні і слухачі віддавали їм сторицею. Кожен виступ, де б вони не були, супроводжувався оплесками, задоволеними відгуками. А в залах не ставало місця, як кажуть, і не було де яблуку впасти. «Карпати» давали власні концерти, іноді акомпанували вокальному жіночому ансамблю «Марічка», створеному Степаном Сабадашем.

© Рурак В., 2015.

У 1968 році до «Карпат» приєднався дуже талановитий юнак, композитор-початківець, студент медичного інституту, скрипаль, гітарист – Володимир Івасюк. В.Громцев познайомив Світлану Юрченко (Кобевко) з В.Івасюком, вона ж першою і заспівала на одному із студентських вечорів «Червону руту».

Мало хто знає, що вперше пролунала пісня Володимира Івасюка «Червона рута» у виконанні ВІА «Карпати» (солісти Володимир Івасюк та Олена Кузнецова), – а саме 13 вересня 1970 року у телевізійній програмі «Камертон доброго настрою». Пополудні з Театральної площі міста Чернівців перед багатотисячним натовпом на всю Україну Чернівецька телевізійна студія транслює «Червону руту» і «Водограй». Після цього виступу мільйони людей вбачатимуть у цих піснях вираз своїх почуттів.

«З Володею ми познайомилися 1967 року, – пригадує композитор та музикант Валерій Громцев. Після відрахування в перший же день навчання «за неблагонадійність» з Чернівецького медінституту він працював слюсарем на Чернівецькому заводі «Легмаш». Там я очолював художню самодіяльність. Згодом Володя все ж таки став студентом-медиком, але нашої творчої співпраці ми не припинили. Співала з нами і Софія Ротару» [4, с.4]. У 1971 році український режисер Роман Олексів знімає музичний фільм назву якому дає Івасюкова пісня «Червона рута» у фільмі знімається також ВІА «Карпати» та «Смерічка».

Завдяки наполегливій роботі та професіоналізму самих музикантів ансамбль «Карпати» завоював велику популярність і отримав широке визнання у глядачів не тільки в Чернівцях і області, а й далеко за її межами. Так в 1971 році на Фестивалі молоді і студентів в м. Києві ансамбль отримав повне визнання як творчий колектив високої майстерності. Взявши активну участь в республіканському фестивалі, присвяченому 50-річчю створення СРСР, ВІА «Карпати» за високий художній рівень і виконавську майстерність в 1972 році нагороджується дипломом I ступеня і великою золотою медаллю.

В 1974 році «Карпати» змінив самодіяльний статус на професійний і вони перебралися до Чернівецької філармонії. Але склад ансамблю змінився тому, що музикантів спочатку запросили повним складом до Хмельницької філармонії, де їх охрестили «Товтрами», а потім вони всі перебралися у Волинську філармонію і стали «Світязем». Гурт записав кілька пісень на збірний лонг-плей українських ВІА, проте справжній успіх прийшов у 1975 році, коли до «Світязь» приєднався Василь Зінкевич. У 1978 році колектив повернувся до Палацу Текстильників і в цьому ж році йому було присвоєно звання «народний». У 1981 році керівником ВІА «Карпати» стає Валентин Акейніков. Потім до керівництва стає Леонід Епельман, солістом тоді був Роман Копов.

Неодноразовий лауреат міських, обласних і республіканських конкурсів патріотичної пісні, вокально-інструментальний ансамбль «Карпати» був учасником концерту для делегатів XI з'їзду профспілок України, святкових концертів українського телебачення і радіо, учасником республіканських фестивалів патріотичної пісні, присвячених 30-річчю Перемоги в м. Керчі, 60-річчю Жовтня в м. Харкові. У 1985 році колектив ансамблю нагородили медаллю лауреата Всесоюзного огляду, присвяченого 40-річчю Перемоги. Також ВІА «Карпати» брав участь у культурному обслуговуванні туристів на теплоході «Тарас Шевченко» в 1986 та 1988 роках.

З 1993 року до сьогодні колективом керує відомий співак і композитор, заслужений діяч мистецтв України Віктор Рурак. Завдяки професіоналізму керівника ансамбль продовжує плідно працювати. Продовжуючи велику роботу по популяризації сучасної української музики ВІА «Карпати» має в своєму репертуарі надзвичайно багато творів сучасних українських авторів.

На фото, біля музею В.Івасюка поряд з учасниками ВІА «Карпати» – Світлана Юрченко-Кобевко, Валерій Громцев, Віктор Обдуленко, керівник «Смерічки» народний артист України Левко Дутковський, Віктор Рурак, Михайло Томсон, Євген Тарнавський.

В складі ВІА «Карпати» сьогодні (2014–2015р) – студенти Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича, факультету педагогіки, психології та соціальної роботи, кафедри музики: Білінські Юлія та Вікторія (вокал), Когут Анатолій (вокал, скрипка, клавішні інструменти), Тетеуца Роман (вокал, сопілка, електрогітара), Гаврильчук Іван (вокал, клавішні інструменти), Данелюк Марія (вокал), Сідор Олеся (вокал), Скутар Костянтин (вокал, саксофон, бас гітара), Грита Богдана (ведуча), Токіца Марія (скрипка).

В час «Революції Гідності» колектив брав активну участь, виконуючи пісню керівника ансамблю – «Герої Небесної сотні».

Отже, розглянувши та проаналізувавши півстолітню творчу та концертну діяльність Народного вокально-інструментального ансамблю «Карпати», стає зрозумілим, що даний естрадний колектив і досі користується великою популярністю серед представників старшого покоління та молоді. Вони активно цікавляться нинішньою творчістю ансамблю, із задоволенням самі приймають участь у плановій концертній діяльності колективу.

Важливою залишається роль відомого українського композитора перших естрадних пісень в Україні В.Івасюка, який всі свої твори найперше апробував саме із музикантами колективу «Карпати». В цьому вокально-інструментальному ансамблі робила свої перші кроки на великій сцені і народна артистка України і Молдови С.Ротару. Тому, стає зрозумілим, що створення такого колективу було досить важливим для виконання та популяризації української естрадної пісні на теренах нашої держави та за її межами.

1. Видатні діячі культури та мистецтва Буковини: бібліографічний довідник. – Чернівці : Книга – XXI, 2010. – Вип. 1. – С. 33–34.

2. Фещук Н. Трубоч старого міста / Наталія Фещук // Чернівці. – 2003. – 24 жовтня (№ 43). – С 13.

3. Червона рута [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.uaestrada.org/ansambli/chervona-ruta>.
4. Шумська Т. Чарівні пісні «Червоної руги» / П. Шумський // Рад.Буковина – 1976. – 7 груд. (№240). – С. 4.
5. Українська та зарубіжна естрада / Упорядник Мацішин І.Р. – К., 2000.

В статті освещается творческая и концертная деятельность народного вокально-инструментального ансамбля «Карпаты», который был первым исполнителем песни В.Ивасюка «Червона рута». Представляется информация о бывших и нынешних руководителях коллектива.

Ключевые слова: Буковина, Черновцы, ВИА «Карпаты», В.Ивасюк, эстрадная песня, современная музыка.

In this article creative and concerto activity lights up Folk vocally instrumental to the band «Carpathians», which was the first performer of song of V.Ivasyuka «Red ruta». Information is given about the past and present leaders of collective.

Keywords: Bukovina, Chernivtsi, VIA «Carpathians», V.Ivasyuk, vaudeville song, modern music.

УДК 78.071.1

Ірина Івасишин

ТВОРЧИСТЬ САМОДІЯЛЬНИХ КОМПОЗИТОРІВ ПРИКАРПАТТЯ 70-90-Х РОКІВ XX СТОЛІТТЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ РЕГІОНУ

Стаття присвячена творчості самодіяльних композиторів Прикарпаття 70-90-х років. Автор дослідила творчу діяльність та яскраві сторінки з життя самодіяльних композиторів Івано-Франківщини даного періоду.

Ключові слова: музичне мистецтво, об'єднання самодіяльних композиторів, творчість, виконання, діяльність.

Виховання художнього смаку, розуміння стилістичних особливостей творів композиторів різного періоду забезпечує всебічний розвиток особистості, що стало важливим чинником у становленні сучасного українського суспільства. Про музичне мистецтво як одне з найважливіших сфер всебічного розвитку людини наголошувалося в працях К.Д.Ушинського, В.О.Сухомлинського, С.Т.Шацького, П.П.Блонського, Ю.Б.Алієва.

Складовою частиною української національної музичної культури стала творчість самодіяльних композиторів Івано-Франківщини 70-90-х років, тому метою є розкриття творчої діяльності самодіяльних композиторів Прикарпаття.

Важливу роль у творчості композиторів відіграло обласне об'єднання самодіяльних композиторів, яке в свій час очолював заслужений працівник культури України Микола Васильович Білан, а в 80-90-ті роки – заслужений працівник культури України Василь Омелянович Їжак.

Пропагуючи через об'єднання свої твори, композитори Прикарпаття примножили музичну скарбницю регіону, завоювали надзвичайно велику любов народу до своєї творчості. Кожен з членів об'єднання композиторів Прикарпаття того часу був надзвичайно яскравою особистістю, а їхня творчість може стати взірцем таланту та професіоналізму. Концертна діяльність об'єднання була характерна проведенням літературно-музичних вечорів, добродійних концертів, щорічних концертів-звітів перед населенням області. Кожного місяця в першу неділю тижня проводилися засідання обласного об'єднання самодіяльних композиторів області, на яких обговорювалися нові твори та залучалися музичні колективи до їх виконання.

Надзвичайно велику роботу в об'єднанні самодіяльних композиторів Івано-Франківщини проводив Василь Омелянович Їжак – композитор, аранжувальник, хоровий диригент, педагог. Його «Пісня про матір» у виконанні Михайла Сливозького була свого часу найбільшим хітом, визнана піснею року. В 1967 році Василь Омелянович Їжак став художнім керівником створеного в Івано-Франківському Педагогічному інституті імені Василя Стефаника вокально-хореографічного ансамблю «Верховинка». В 1971 році за концертну творчу діяльність ансамблю було присвоєно звання «народного самодіяльного», а Василь Омелянович Їжак став почесним членом Українського музично-хорового товариства.

© Івасишин І., 2015.